Vol 37
Nru 191
Jannar - Marzu 2016

L-ART Imqaddsa

RIVISTA BIBLIKA

L-ART IMQADDSA

Rivista Biblika
li toħroġ kull tliet xhur
mill-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa tal-Provinċja
Franġiskana Maltija

EDITUR:
P. Twanny Chircop OFM
Kummissarju
tal-Art Imqaddsa

BORD EDITORJAL:
P. Marcello Ghirlando OFM
P. Noel Muscat OFM
Mr. Louis Casha

DISTRIBUZZJONI:
Fra. Lorrie Zerafa OFM

ABBONAMENT:
€10 fis-sena
€15 jew aktar Sostenitur

Kummissarjat
tal-Art Imqaddsa
8, Triq Santa Luċija,
Valletta, VLT 1213
Malta.
Tel: 2124 2254

DISINN U STAMPAR:
Best Print Co. Ltd

Il-Materjal kollu li jidher
f'din ir-Rivista
huwa Copyright ©
tal-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa u l-Edizzjoni
TAU, 2016

comalt@ofm.org.mt
www.ofm.org.mt

Qoxra Quddiem:
Il-Wied ta' Ħinnom jew
tal-Ġeħenna f'Ġerusalemm

Werrej

6

16

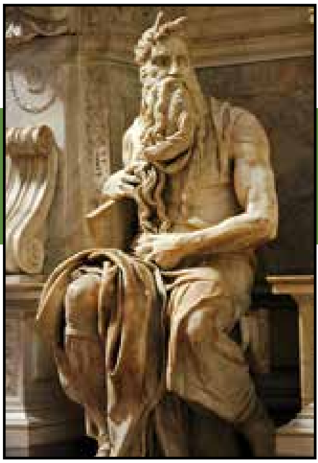

24

30

6 Storja tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa: It-Twaqqif mill-ġdid tal-patrijarkat Latin ta' Ġerusalemm

16 It-Tifsir tan-numri fil-Bibbja

24 Id-demm tal-patt u l-qawmien ta' Kristu

30 Ġesù Kristu wiċċ il-ħniena tal-missier

36 It-talb fir-rakkont tat-twelid u tat-tfulija ta' Ġesù

42 Monasteri fid-deżert tal-Lhudija: Il-Monasteri ta' San Theodosius u ta' San Theoctistus

36

Editorjal

ta' Patri Twanny Chircop ofm

L-Art tal-Ħniena

Fit-8 ta' Diċembru 2015 il-Papa Franġisku fetaħ b'mod uffiċjali s-sena tal-ġublew straordinarju tal-ħniena, billi għadda mill-bieb imqaddes tal-Bażilika ta' San Pietru fil-Vatikan. Minn dak il-jum, fid-diversi katidrali u santwarji oħrajn imxerrdin mad-dinja, infetħu diversi bibien imqaddsa, kif ukoll fi sptarijiet u ħabsijiet.

Fl-Art Imqaddsa l-Patrijarka Latin Fouad Twal fetaħ tliet bibien imqaddsa fi tliet Santwarji tal-Fidwa. Dawn huma l-Bażilika tal-Agunija fil-Ġetsemani, il-Bażilika tan-Nativitá f'Betleħem, u l-Bażilika tal-Annunċjazzjoni f'Nazaret.

L-iskop tas-sena tal-ġublew straordinarju hu dak li l-Knisja xxandar messaġġ ta' ħniena u maħfra lill-bnedmin kollha ta' rieda tajba. Għalkemm dan il-messaġġ qed jiġi mxandar kullimkien fid-dinja, hi ħaġa tassew sabiħa li jsib il-post privileġġjat tiegħu proprju fl-Art Imqaddsa, l-Art tal-Ħniena ta' Alla li dehret fil-persuna storika ta' Ġesù ta' Nazaret, il-Messija mistenni u s-Salvatur tal-umanitá.

Hu proprju fl-Art Imqaddsa li tinħass b'mod speċjali l-urġenza tal-ħniena ta' Alla. Fil-Bibbja Alla jidher bħala ħanin daqs kemm hu ġust mal-bniedem. Ma hemmx differenza bejn il-ħniena u l-ġustizzja fil-każ ta' Alla. Il-ħniena u l-ġustizzja huma sinjali konkreti tal-fedeltà ta' Alla lejn il-patt tiegħu mal-poplu ta' Israel, patt li seħħ fil-milja taż-żminijiet bil-miġja ta' Kristu fid-dinja.

Il-ħniena u l-ġustizzja huma ħaġa waħda fil-pjan ta' Alla. Alla hu ħanin għax iħoss

...editorjal

L-Art tal-Ħniena

fil-qiegħ tiegħu nnifsu għall-bniedem li Hu ħalaq. Mhux ta' b'xejn li l-Bibbja tiddeskrivi l-ħniena ta' Alla bħala sentiment li jitwieled fil-"ġewwieni" ta' Alla. Alla jitqanqal biex iħoss għall-kreatura tiegħu u jrid jaqsam magħha l-istess sitwazzjoni li fiha ssib ruħha. B'hekk Alla jidher li hu Missier ħanin u mimli tenerezza lejn uliedu.

Jekk din hi l-ħniena li Alla wera mal-bnedmin, Hu wriha b'mod speċjali mal-poplu li Hu ħatar għalih fost il-popli kollha. Il-poplu Lhudi, li lilu saru l-wegħdiet messjaniċi, hu d-depożitarju tal-ħniena ta' Alla li dehret fi Kristu. Anke wara li l-istess poplu ma aċċettax lil Kristu bħala Messija u Feddej, Alla qatt ma naqas li juri miegħu ħniena u fedeltà lejn il-wegħdiet li kien għamillu. Xhieda ta' dan jagħtihielna San Pawl fl-Ittra lir-Rumani, kapitlu 9, li fih jitkellem dwar is-sejħa tal-poplu Lhudi għas-salvazzjoni.

Fl-10 ta' Diċembru, proprju jumejn wara li ġiet imnedija s-sena tal-ġublew straordinarju, il-Vatikan ippubblika d-dokument dwar ir-relazzjonijiet bejn Lhud u Kristjani ntitolat "Alla ma jreġġax lura d-doni u s-sejħa tiegħu" (Rum 11,29). Id-dokument għandu l-iskop li juri li l-ħniena ta' Alla lejn il-poplu ta' Israel qatt ma ġiet nieqsa matul l-istorja, u li llum ukoll Alla għadu jħobb b'imħabba speċjali l-poplu tal-patt il-qadim li minnu tnissel Kristu bħala bniedem.

Il-valur tad-dokument hu naturalment kbir, għalkemm ir-reazzjoni lejh fid-dinja u l-kultura Lhudija kienet tvarja. Forsi l-problema kbira li għadha teżisti bejn Lhud u Kristjani hi frott ta' sekli ta' inkomprensjoni u inġustizzja li sfortunatament ġiet, bosta drabi, imħallta ma' mibegħda reliġjuża. Nafu storikament li mhux dejjem dan hu veru, għax bosta drabi motivi reliġjużi ġew użati ħażin għal skopijiet ta' natura purament kulturali jekk mhux ukoll politika. Illum dan il-periklu għadu serju.

Il-fatt li l-Knisja titkellem dwar is-sejħa preferenzjali tal-poplu ta' Israel jindika atteġġjament pożittiv lejn il-fidi reliġjuża ta' dan il-poplu, li minnha tnisslet il-fidi Kristjana. Imma dan ma jfissirx li l-espressjoni "poplu ta' Israel" neċessarjament tindika l-komponenti politika ta' dak li llum insejħulu Stat ta' Israel. Il-Knisja għandha missjoni spiritwali u għaldaqstant il-lingwaġġ li tuża jrid jiġi mifhum fuq pjan spiritwali.

Alla wera l-ħniena tiegħu lejn il-poplu magħżul tiegħu tul l-istorja. Imma

bl-istess mod juri l-ħniena tiegħu mal-popli kollha tad-dinja, u l-aktar kull darba li l-bniedem jipprova jifhem il-misteru tad-divinità bil-mod kif tgħidlu r-reliġjon li jħaddan. Aħna l-Insara konna ngħidu li barra mill-Knisja ma hemmx salvazzjoni. Dan il-prinċipju ġie mifhum ħażin bosta drabi, bħallikieku wieħed irid ikun bilfors Kristjan biex isalva. Hu ċert li Alla jsalva lil kulħadd. Imma hu wkoll ċert li, jekk wieħed iħaddan il-fidi fi Kristu, li aħna nqisuha bħala l-milja tar-rivelazzjoni, għalih ma hemmx salvazzjoni barra l-Knisja ta' Kristu.

Fil-każ tal-poplu ta' Israel is-salvazzjoni tinsab fil-fedeltà lejn il-patt ta' Alla miegħu, patt ta' ħniena u maħfra li ra fih il-poplu tal-wegħdiet messjaniċi. U fil-każ tal-popli l-oħrajn Alla wkoll mhux se jonqos mill-fedeltà għall-wegħdiet tiegħu, dment li l-bniedem ifittxu b'qalb sinċiera. Sfortunatament kull forma ta' fundamentaliżmu reliġjuż hi aberrazzjoni u insult għall-fidi vera u ġenwina, u għaldaqstant għall-ħniena ta' Alla.

Għax il-fundamentaliżmu reliġjuż juża metodi totalment opposti għall-ħniena: intolleranza, kontroll u dominju, theddid permezz ta' armi, atti ta' vjolenza u terroriżmu, okkupazzjoni illeġittima, firdiet bejn popli u kulturi, razziżmu. Il-lista tista' tibqa' sejra. Qed ngħixu f'dinja fejn dawn il-fenomeni mhux talli ma naqsux, imma żdiedu b'mod allarmanti, u speċjalment fil-Lvant Nofsani, inkluża l-Art Imqaddsa.

F'din is-sena tal-ġublew straordinarju tal-Ħniena jeħtieġ li nkunu konxji mid-dimensjoni pura tal-ħniena ta' Alla, li tissupera kull ħajt li jifred lill-popli minn xulxin. Jeħtieġ li kull min jemmen f'Alla, kemm jekk hu Lhudi, jew Nisrani, jew ukoll Musulman, u forsi wkoll min jemmen fil-qawwa tad-divinità li taħdem fid-dinja permezz tar-reliġjon tiegħu, kollha jiddenunzjaw kull forma ta' nuqqas ta' ħniena li tnissel tant tbatija, u li għadha qed tnikket bosta popli, anke fl-Art Imqaddsa. Ma hemmx ħniena fejn hemm estremiżmu integralista. Jiġi minn fejn jiġi. Aħna l-Insara għamilna bosta żbalji ta' integraliżmu, u xi kultant għadhom isiru sal-lum. Imma hu meħtieġ li dawk li huma qrib tagħna fil-fidi tagħhom jiddenunzjaw ukoll l-integraliżmu reliġjuż li jinqdew bih dawk li għandhom aġenda politika ta' dominazzjoni u sfruttament, huma min huma. Dawn in-nies ma għandhom l-ebda esperjenza ta' Alla li sar bniedem f'din l-Art tal-Ħniena.